СЛОВАРЬ
И
УКАЗАТЕЛИ

СЛОВАРЬ*

Абыз—наименование духовного лица у татар.

Адамашка—название камки, выработанной в Дамаске.

Авей, азжи, ази, хаджи—человек, совершивший хадж, т. е. паломничество в Мекку.

Алманчеи—наемные ратные люди, набиравшиеся из кочевых народов Средней Азии.

Аманат—заложник.

Ансыр, инсырь—мера веса, равная примерно фунту.

Арань—бумажная ткань.

Арахтан, рахтан—дорожная пошлина в Персии.

Аргамак—дорогой рослый азиатский конь.

Ардаш—шемахинский и персидский шелк низкого качества.

Аршинный товар—красный товар, папской товар.

Аряский шелк—шелк, выработанный в Реште.

Ахтма—девлеть, охтомо-девлеть, нстомодевлетя, ухтома-девлетя, ухтом-девлеть, хтомодевлетев, пстпмад—удоулевелпкпй везирь, первый сановник в Персии.

Баба вина—посуда (ковш), употреблявшаяся в кабаках при распитии вина.

Бакалярь—учитель, ученик.

Барат—название товарообменной торговой операции в России, вексель, обязательство.

Батман—мера веса, принятая в ряде стран Среднего Востока. Вес батмана колебался в зависимости от страны и района.

Батырщик, батыщик—типографский рабочий, натирающий красками набранные для печати буквы.

Бахта, бафта— хлопчатобумажная ткань.

Безволокитный—немедленный, скорый, спешный, незадерживаемый.

Безинной—сделанный из бязи.

Безкормный—скудный кормом, пищей.

Белое железо—так в 17 веке называлась жесть.

Белье—общее название бумажных тканей.

Бискуп—(римско-католический) епископ.

Бунт сафьянов—свиток из пяти сафьяновых кож.

Буса—судно, долбленная лодка.

Бусы, полубусы (полубусье)—небольшие морские судна, ходившие по Каспийскому морю.

Воздать сторицею—отдавать, признавать заслуги, возвращать с лихвою.

Возлюбить—полюбить.

Возмогать, возмочь, мочь, смочь—иметь возможность, быть в силах.

---

* В словаре толкование слов дано в том смысле, в каком они употреблены в текстах. При этом сохранена орфография по тексту. Если слово не совсем соответствует своему первоначальному значению, то в круглых скобках указанно его правильное произношение; например, *шрѣи (=шрѣ)*. а после следует объяснение. При объяснении некоторых слов поставлен вопросительный знак. Это означает, что объяснение данного слова вызывает сомнение. Объяснения некоторых слов мы не нашли. Чтобы дать читателю возможность найти их примерное значение, против этих слов указаны том и страница; например, *Лишр*—II, 98.

Воровские казаки, воровские люди—повстанцы, выступавшие против феодальных порядков.
Всеконечно—совершенно, окончательно.
Вотще—напрасно, попусту.
Всчинать, всчать—начинать, починать, зачинать.
Выбойка ардевильская—грубый ситец с одноцветным узором.
Выразуметь—вполне понять, постигнуть умом.

Галера—мореходное судно, парусное и гребное.
Гарусы—шерстяные ткани.
Голодовать—голодать, продолжительно терпеть голод, нужду, находиться в подчинении.
Гости—высший разряд купечества, наделенный известными привилегиями.
Гостиный двор—специальное помещение для склада товаров и торговли, состоящее из лавок и амбаров.
Государев обиход—царское хозяйство.

Дарабадовые ткани—полотняные индийские ткани.
Дараги, дороги—шелковая ткань, большей частью полосатая или клетчатая.
Даруга (дорога)—персидский наместник.
Дать за руками—дать документ за своими подписями.
Деньга—1/2 копейки.
Дербатовые ткани—см. дарбадовые ткани.
Десть—мера писчей бумаги, равная 24 листам.
Дознаваться—допытываться.
Диван бег (диван беги)—главный судья (в Персии).
Днище—суточный переход от одного места до другого.
Доимка—добиранье, добор.
Докука—настоятельная просьба.
Дондеже—до тех пор, пока.
Доправить—исправить, взыскивать.
Досужий—способный к делу, мастер.
Доум беги (давам беги)—второй бек, ведавший не дворцовым хозяйством, а гражданскими делами.
Души корсачьи—меха, выделанные из горловой части и груди мелкой лисицы (корсака).

Дым, дом—двор.

Единака—одно, равно, подобно, точно так же.
Епанча—широкий безрукавный плащ обычно надевавшийся в ненастную погоду поверх обыкновенного платья.
Еренка—небольшое речное судно.
Есаул, ясаул—военный чин при ханских дворах в Персии и в среднеазиатских ханствах. У казаков—второй после атамана чин.
Ефимок—русифицированное название немецкой монеты-иоахимсталера.

Животы—все виды движимого и недвижимого имущества.

Завесы—куски тканей, употреблявшиеся в качестве занавесок на окнах.
Заводные подводы—запасные подводы.
Зажитье—в XVII в. этот термин употребляется в значении нажить деньги.
Заморские товары—заграничные товары.
Запан—застежка (брошь), изготовлявшаяся обычно из драгоценных металлов и камней.
Запросные деньги—сумма денег, оговоренная между двумя сторонами при какой-либо предварительной сделке.
Заручная челобитная — подписанная просьба.
Зело—очень, весьма, сильно.
Зендень, зелдень—восточная хлопчатобумажная ткань.

Изарбаф, зарбаф—персидская шелковая ткань, затканная тонкими серебряными или золотыми нитями.
Избылые потери—«пошлин в избылах не было».—чтобы не было потерь в сборе пошлин.
Изневага—неволя, насилие, принужденье.
Изуфии, зуфь—полушерстяная ткань.
Искони—сначала, издавна.
Искры или ыскры чревчатые—мелкие рубины или гранаты.
Истомо—девлется—см. Ахтома-девлеть.
Исторговаться—распродать весь товар.
Имание—взятие.

Каламенок—гладкая пеньковая или льняная ткань.

Калибер, калибр—величина, размер.

Камка—шелковая парча.

Камхань—кемхань—бумажная ткань восточной выработки, кумач.

Карамзин—лучший сорт западноевропейского сукна, обычно ярко-алого цвета.

Кеджи, кежи—нестрядь, хлопчатобумажная ткань из цветных нитей.

Кендяк—хлопчатобумажная ткань или кафтан особого покроя.

Килим—ковер.

Китай (китайка) большой руки—хлопчатобумажная ткань большой ширины.

Китай (китайка) малой руки—хлопчатобумажная ткань малой ширины.

Китай, кашанские травы, шелковые—бумажная ткань кашанской выработки с узорами (травами), вытканными шелком.

Кожи в розбить—перевозимые и продаваемые поштучно, а не в связках (буитах).

Коленгар, калантар—градоначальник в Персии (ведавший делами торговцев).

Колико—сколько.

Кондиция—уговор, условие, сделка.

Корм—пища, содержание, жалование.

Корсак—среднеазиатская небольшая лисица, так называется также и корсачий мех.

Косяк—мера длины, равная примерно 12 саженям.

Кошанские ткани—ткани, выработанные в персидском городе Кашане.

Красный товар—см. аршинный товар.

Кружечный двор—питейное заведение, принадлежавшее государству.

Купно—совокупно, совместно.

Кустодия—бумажная покрышка сургучных или восковых печатей на грамоте, применялась для предохранения печей от осыпания.

Кутня—восточная полушелковая ткань.

Куфтерь—лучший сорт ткани (камки) итальянской выработки.

Кушаки харчевые—бумажные тесьмы, подвязки.

Кызылбаш, кызылбашенин, кизилбашец—перс.

Кызылбаши—Персия.

Лавра—краска индиго. В Западной Европе индиго называлось «лахурн» или «лазури», как вывозимое из Лахора. Отсюда же русское «лавра».

Лагунчик—небольшая бочка.

Лагура—сорт выбойки, вырабатывавшийся в индийском городе Лахоре.

Ал—драгоценный камень, рубин или яхонт.

Лас—грубая шелковая ткань.

Лист—письмо, бумага делового характера.

Локотные узорочные товары—ткани, богато украшенные узорами, продававшиеся на локти (меры длины).

Любительная грамота—грамота, подтверждающая мир между странами.

Ляковрые, лековрые—шелковые ткани индийской выработки.

Майдан—площадь, базарная площадь, сборное место.

Маманда (михмандар)—чиновник средней руки, ведавший делами чужеземцев-послов.

Маршалков человек—слуга, дворовый человек маршалка.

Махтерь (махтар)—управляющий, дворецкий (в Персии и Бухаре).

Медь проволочная—медная проволока.

Мех хребтовый белий—беличий мех, выделанный из хребтовой части шкурки, отличается прочностью и грубостью.

Мешкер башей (лашкар баши)—полководец, военачальник.

Минбаши (мингбаши)—тысячник (военное звание).

Миндели (мендили)—металлические украшения на чехлах.

Миткаль—бумажная ткань для обивки.

Морина—марена, растение из корней которого вырабатывается красная краска для окрашивания тканей.

Мохра—бахрома, кисти.

Мягкая рухлядь—пушной товар, меха.

Паипаче—тем более.

Падокучило—надоело (докучать, надоедать, наводить скуку).

Накрепко закажите—настрого запретить.

Насырдар (назирдар)—полицейский чиновник в Персии.

Нашивки портишные—узкие полоски (ленты) цветных тканей, нашиваемые для украшения на штаны (портки).

Нерадеть—не стараться, не заботиться.

Не знамо—не известно.

Нурэдин (нур-эд-дин)—титул одного из ближайших родственников (братьев), сынов крымского хана.

Обвязки—повязки, то, чем обвязано.

Обсылать—послать в обход, в объезд по разным местам или людям.

Овчинки купечатыя—мерлушки, шкурки ягнят.

Однолично—здесь в смысле лично самим.

Отверстать—отделать, отработать, кончить вещь.

Отписка—донесение, сообщение, выписка с указанием.

Отпуск—разрешение свободного проезда (В отпуску из Астрахани).

Охтомо—девлеть—см. Ахтома-девлеть.

Паникадило—люстра, подвесной светильник со многими свечами.

Пестредь—пеньковая грубая ткань, пестрая или полосатая, больше в синюю полоску.

Пестрядь—восточная хлопчатобумажная ткань.

Переспири, фереспири, фириспири—ткани с богатым узором, которыми украшали стены в праздничные дни.

Перья чаплины—перья цапли, употреблявшиеся для украшения головных уборов.

Поволить—приказать.

Подводчик—проводник подводы.

Подзирание—подозрение, подозревание.

Полаз (правильно, палас)—длинные узкие ковры, употреблявшиеся на половики.

Полуосмина (пол-осьма)—семь с половиной.

Поминки—почетные дары, гостинцы.

Посад—торговая слободка вне города.

Посольский приказ—заведывал делами министерства иностранных дел.

Потщиться—постараться, поусердствовать.

Прибыток—прибыль, выгода, польза (о денежных и торговых оборотах).

Приказные люди (избы)—писцы, канцелярские служители (канцелярия волостного управления).

Пристойно—прилично, сообразно, соответственно.

Происки вать—искать, пускаться на хитрости для достижения какой-либо цели.

Провозные деньги—прогонные деньги.

Прониза—связка бус.

Протори, потери—издержки, расходы, убытки.

Пупки собольи—вырезываются ремнем из шкурки, в два пальца шириною.

Пырс—тонкая шелковая ткань.

Пырс—завеса, чадра, шелк.

Раденье—старание, усердие, забота.

Радетельно—старательно.

Разлопаться—растрескаться, лопнуть, треснуть, порваться.

Ревность—усердие, старание, стремление.

Регимент—полковое подразделение.

Рекрут, некрут—новобранец.

Рухлядь—вещи, товар.

Рыбья кость—моржовые клыки.

Саржа—косонитая ткань, шелковая, шерстяная или бумажная, для подкладки.

Сатисфакция—удовлетворение.

Сафьяны белые—выделанная белая козлиная кожа

Сиречь—то есть, а именно.

Сказка, сказка—объявление, весть, оглашение, рассказ.

Скорлат—тонкое сукно французской выработки.

Скордить—шкодить, вредить, портить, причинять убыток.

Служилые люди—ратные, воинские чины.

Собольи пупки—меха с брюшной части соболей (с мягкой и редкой шерстью).

Составное письмо—подложное письмо, составленное в корыстных целях.

Сподобление—помощь.

Сподобить—удостоить, сопричастить, дозволить, возвести, возвысить.

Споможение—помощь.

Стамед—шерстяная косонитая ткань.

Стольник—придворный сан, смотритель за царским столом.

Стопа—см. топа.

Сторица—сто или много раз. Воздать сторицею.

Страсть—страх, испуг, ужас, боязнь.
Струг—речное плоскодонное гребное или парусное судно.
Струя бобровая—лекарство, добываемое из особой сумочки на теле речного бобра.
Счисляя—исчислять, вычислять, делать расчет.
Сустигнуть—настигнуть, догнать.
Сукно большой земли—сукно дикое—сукно «дикого» (серого) цвета.
Ссылка—связи сношения.

Тай—большая кипа товара, увязанная в узел во вьюк.
Токмо—только.
Толмач—переводчик (устный).
Топа, стопа—вид упаковки тканей и бумаги при перевозке, определенных размеров стопы и тоны не имели.
Тьма—несчетное множество, иногда—десять тысяч.
Травы—рисунок, узор на ткани.
Тувинка—сукно темно-серого цвета.
Тюмень, туман—название денежной единицы в Персии.

Урмяне—армяне.

Финифть—эмаль на металлических изделиях, преимущественно на посуде и оружии.

Харть—хлопчатобумажная ткань.

Чаяти—надеяться, ожидать.

Юфть (юхть)—1. Кожа крупного рогатого скота, выделанная на чистом дегте.
2. Общее название русских кож.
3. Связка, тюк с товарами. Юфть состояла из двух кож, сложенных вместе лицевой стороной.

Աղիճասարաս—գրախտային, եղեմային
Աղիչու (=ատիճա՞)—սովորական
Ազաք—օգնություն, ձեռնտվություն
Աղիզ—բանկագին, սիրելի
Ալիշվեհիշ—առևտուր
Ախիր—վերջը, ի վերջո
Ախուղդ—մահմեդական հոգևորական
Ախտիար—իրավունք
Ախախբարի—տե՛ս էհտրպարի
Ադա (յար)—ազնվական(ներ), աղա(ներ)
Աղավաք—աղաներ, տեարք
Աղբալ—րախտ, ճակատագիր
Աղուզեհիր—քույն, մահսդեգ
Ամալա ֆալա—ծառայողներ
Ամահաար—երախտիք, շանք ունեցող
Աման—վա՜յ, ո՜հ, թողություն, խնայում
Ամանաթ—ապահով, ավանդ
Անխսեք—անհաշիվ
Անջախ—հագիվ, միայն
Անչիար, աշխար—բտցատայտ, հայանի, ակրնհայտ, պարզ
Ապասի—դրամի միավոր
Ապրիշում—մեծաձս
Աջապ—արույրոք, միքե
Աջիզ—խեղճ, անգոր, անճարակ
Աջիմիշ լինել—գտոնանալ, վշտանալ, ցավել
Ասլիար—կարևոր, հիմնական
Ասլ—իսկական, բնագիր
Ասկար, ասքար—զինվոր, զորք
Ասնաի—բնակրակցություն
Արաբա—սայլ
Արզ—խնդրագիր, աղերսագիր
Արզ անել—տեղեկացնել, դիմել, դեկուցել
Արքուխ—արդեն, տյսուհետև, այլևս
Արխ (—արջ)—ապավեն
Արմա—բանակ
Արօս (=հարոս?)—խոպանացած արտ?
Աւաղանի
Աւադանդուղ
Աւատաճուրիւճ
—ունեցվածք, շենություն, տեր ու անօրենություն
Աւճալ
Ափալ
Աֆալ
—որպիսություն, դրություն, իրավիճակ, գործ
Բաբաք—կտոր, սեղչ, բտբտ
Բաղայտի—տե՛ս բանդտյագի
Բալղի—երբեմն, որոշ
Բազար ղուր—գործարք կատարել
Բալֆի—գուցե, թերևս
Բանդա. բանտա—ծառա, սպասավոր
Բանդ մնալ—կապված, փակված մնալ
Բանդալիկ—ծառայություն
Բանդայագի
Բանդայացի
—ծառայական
Բարշել—հաշավել
Բարշություն—հաշտություն, խաղաղություն
Բառութ
Բառոր
—վառոդ
Բեզարել—հոգնել, ձանձրանալ
Բլ—կանխավճար
Բէքաշա—անհոգորմ?
Բլմուվաք—անգութ
Բլիար—անօգուտ, անպետք, դատարկ
Բրլաֆիմ—տե՛ս բալքի
Բուս—նամանդ տեսակ
Բօլաֆիմ—տե՛ս բալքի
Բօխչացու—կապուցի, փաթեթի կտորեղեն
Բօրջ—պարտք, փոխ
Գէնա—դարձյալ, նորից, էլի
Գմաճ—կողմ
Գոզ դոքսալ պլանել—աչքով հետևել, լրտեսել
Գոլոլա
Գոլլուլա
—գնդակ
Գուլումակ—դարդ?
Գումաճ—կարծել
Գուճ—օր
Գուճախկար, գոճախկար—տե՛ս նունուֆքար
Գօրա, գորա—դամմամատ

Դար — *դևպի*
Դանել — *հացահատիկ*
Դադդադա — *հանդսասանալ, հուզվել, գեսուդեն ընկնել*
Դայիմ — *մշաակտն, շարունակ, հտրատև*
Դասլոոս — *հարցաքննություն*
Դասպասշա լինել — *ձեռք ու ոտք ընկնել*
Դավի — *վեճ, գատ*
Դաբրևդար — *քափտաոական*
Դաղդ — *հոգս, վիշտ*
Դսրմաև — *ապևդանի, միչոց, ճար*
Դաֆա. դափա — *տնդաս, նվաղ*
Դևատուր — *քուչլտվություն, կարգապրություն*
Դիաև — *դրամական միաւիսր*
Դիս — *հավատ*
Դինջ — *հանգիստ*
Դինջլտմիշ լինել — *հանգստանալ*
Դիչլուդուրիւե — *հանգստություն*
Դղար (=դրար) աևել — *որոշել*
Դևջուրիւև — *տե՛ս դիչլուդուրիւն*
Դոչմաև, դուշմաև — *քշնամի*
Դոշմաճուրիւև — *քշնամություն*
Դվոռեց — *արքունիք, պալատ*
Դօնուկ. դօնոկ լինել — *երես դարձնել, դժվաճանել*
Թօսա — *մտերիմ, բարեկամ*
Թօլլաթ, դօլվար — *հարստություն, տերություն*
Թօվր — *շուրչ*
Թօվրելլէ — *շուրջ, շրչապատ*

Նազրաչի — *գարնանամուտ, գարնան գլուխ*
Նազիչի — *գրագիր*
Նախա — *օձիք*
Նալի — *խոովարար, քշնամի*
Նալմա — *ավարառություն, կողոպուտ, հափըշտակություն*
Նայ — *կամ*
Նավլաոել — *ներկայանալ*
Նաոա — *վերք*
Նաոաք — *տրդյոք. աստված իմ*
Նաոալ — *գենք, հանգերձանք*
Նափըննա — *քաղիքից անձև վերարկու*
Նլչի — *տես էլչի*
Նիոիկարու — *տե՛ս էհտրպարի*
Նոլրիար (ուրիւն) — *տե՛ս ախախար*
Նոր — *տե՛ս իրդար*
Նշիիչար սուդասի — *ննիչերիների պետ*
Նշփոաքօո (ուրիւն) — *կայսր(ուրյուն)*
Նսիր — *գերի*
Նրիչ — *արշավ*
Նտդուրում — *տե՛ս ուդուր*

Նփոաաօր — *տե՛ս ննփոտքօո*
Զար — *պաշար, ուտելիք*
Զաթի — *առանց այն էլ*
Զաեիր — *հայտնի*
Զալեա — *կորուստ, փչացում*
Զապր աևել — *դրավել, նվաճել, տիրել*
Զառ — *ոսկի*
Զաոա — *տե՛ս ղէրէ*
Զաոար (ուրիւն) — *վնաս*
Զաոուր — *պետք, անհրաժեշտ*
Զաոուրաթ — *անհրաժեշտություն, կարոտություն*
Զափաս — *պաշտր*
Զաֆթել. զաութել — *դրավել, նվաճել, տիրել*
Զեոա — *տե՛ս ղէրէ*
Զէրէ — *քանի որ, որովհետև*
Զդղ — *հակառակություն*
Զիաոաթ — *այցելություն*
Զլում (ուրիւն) — *անիրավ(ություն), զրկանք*
Զննիլ — *շղթա*
Զոա — *տե՛ս ղէրէ*
Զօոով | Զօոով | — *դժվարությամբ, բռնությամբ*

Էզէր — *տե՛ս ադաթ*
Էզիզ — *տե՛ս ազիզ*
Էթիեաթ — *գգուշություն*
Էլ — *ցեղ, ժողովուրդ*
Էլչի — *պատվիրակ, դեսպան*
Էեմալ — *գործեր*
Էեորպարի — *վստահելի*
Էեաիբաթ — *վստահություն*
Էեչաղ — *այն ժամանակ*
Էսիր — *տե՛ս եսիր*
Էսֆէր — *տե՛ս ասկար*
Էրաղ — *տե՛ս ոարտղ*
Էֆէնեի — *պարոն*

Ըլդա — *տե՛ս յալդա*
Ըլթզամ — *պարտավորագիր*
Ըխտիար — *տե՛ս ախտիար*
Ըխտիարի — *տե՛ս էհտրպարի*
Ընդխշա (=ընդիշա) — *մտահոգություն*
Ընթիզար — *սպասել*
Րոաճաթ. ըոայխաթ — *հարկատու ժողովուրդ*
Ըոաղամ — *հրովարտակ*
Ըոբճաթ, ըոճաթ — *հանգիստ*
Ըոբշվաթ — *կաշառք*
Ըոռւսխաթ — *քուչլտվություն*
Ըոռւսաեվար — *ռուսերեն*
Ըոռւֆ պլօժիւ | Ըոոֆ պէլօժիլ | — *ձեռք դնել, ստորագրել*
Ըսպօդին — *տեր, պարոն*

Թաբէ—հնազանդ, հպատակ, ենթակա

Թաբուն (թապուն) բալեղ—ենթակա ժողովուրդ, ենթականեր

Թալարիէ—տե՛ս թէաէրուք

Թալան(ել)—կողոպուտ, կողոպտել

Թալապ—խնգիր, պահանջ

Թալուղ—տե՛ս թարէ

Թալսեղ. թախխխ—սառույց, հաստատ

Թախա—գաղ

Թախառւ—հիմնովին

Թաճղի—շտապ

Թաճր բօճմա—կշռամբանք

Թաղար—չափի միավոր

Թաղսիռուլ. բաղաֆիլ ալ—ուշացնել, անհոգություն անել

Թամանի—ագահ

Թամամ, բաամամի—ամբողջը, բոլորը, բովանդակ, լրիվ

Թամասուի—գրություն, նամակ

Թամղել—մաքրել

Թամիճ—տե՛ս թամամ

Թամմ—թամր

Թայ—հատ

Թայիճ—նշանակված

Թային անել—նշանակել

Թանխա—դամարժեք ապրանք

Թամպէ անել—պատվիրել

Թապի
Թապուն } —տե՛ս թաբէ

Թապտիր—տե՛ս թատրիր

Թասիմ անել—հանձնել

Թատարիմ—տե՛ս թէաէրուք

Թաարիր—միջոց, հնար, ձար

Թաբաճ—կողմ

Թարզ (բարս?)—դակաոակ

Թարեղ. բարիղ—քվական, ժամանակ

Թարպիար—աստվարակություն

Թափշուրմիշ անել—հանձնարարել, պատվիրել

Թաւրիջ—քննություն, հարց ու փորձ

Թավլա—տե՛ս թովլա

Թաւջի—տարկի՝ հաշվառում, բաշխում

Թամ—միայն թե, կենտ

Թէզ—շտապ, արագ

Թէմէսուկ—տե՛ս թամասուկ

Թէնի—ա՛ն թամպէ?

Թէսլիար—րնություն, րնավորություն

Թէսլիտր—տե՛ս թատրիր

Թէսֆիլ (—բէֆսիլ)—մանրամասն նկարագրություն

Թէոէռուիճ—պատրաստություն

Թէրպիսուրիւն—կեղծիք, կեղծ

Թէրէէր—կրկին. դարձյալ. նորից

Թիլման—տե՛ս տալման

Թովլա—ախոռ, գոմ

Թուի—տե՛ս թօփ

Թուֆանկ
Թվանկ } —հրացան

Թվանկատր
Թվանկչի } —հրացանակիր. հրաձիգ

Թրաշ անել—սափրվել

Թօճմսպ—կշռամբանք

Թօպուն բալը—տե՛ս թարուն բալեղ

Թօր—հյուսակեն, ցանց(ավոր)

Թօփ—թնդանոթ, դունդ, կտորեղենի կապոց

Ժուի—կարճ սրտոց, կարճ ժամանակ

Իլթիմաս—աղաչանք, աղերս, խնդրանք

Իխղիար. իխտիար—տե՛ս ախտիար

Իման—մուսուլմանների հոգևոր առաջնորդ

Իմբրատո—տե՛ս Ենիռաթօռ

Իմտատ
Իմտաա } —ձեռնտվություն, օգնություն, սատարություն

Ինստիտուտա ղոլ կալէգ—արտաքին գործերի կոլեգիա

Ինման—մարդ

Ինսան—խիղճ

Իշալաճ—եթե հաճո է աստուծուն

Լոաղաս—տե՛ս բոաղամ

Լոայի—տե՛ս բոահաթ

Լսա—գոնե

Լրաղամ—տե՛ս բոաղամ

Լրչ—պատիվ, նամուս

Լրղար (=իղրար)—խոստովանություն, հաստատում

Լփիրաղոր. իմփիլոայբօռ—տե՛ս ենփոաթօռ

Լրիֆա—դրպարտություն

Լմմին—որևէ բան, իր

Կաեղ—պատշաճ, վայելուչ, արժանավայել

Կազում—հարկավոր, պետքական

Կիկպ—վիրմակ

Կուսա—լեզու?

Կսրկա—մասուլկ

Կսաբար—լուր, տեղեկություն

Կսազնա—դանձ, հարստություն

Կսար—դիր

Կսարնր—տե՛ս խաթր

Կսաբրջամ. խաբրջամ—հանգիստ, ապահով, վստահ

Կսալիրջամակի—հանգստություն, վստահություն, ապահովություն

Խայր—*պահիվ, հարգ*
Խայրայու—*հալից ընկնել, չփոթվել?*
Խալիճ—*տե՛ս խալխ?*
Խալխ. Խալխլ—*ժողովուրդ, ազգ*
Խալնլ
Խալճուլ } —*տե՛ս խարշլուղ*
Խուշտոլ
Խսալու անել—*որոշել, լուծել, ընդունել*
Խաղխ—*տե՛ս խալխ*
Խային—*դավաճան*
Խայտալ—*բարեգործություն*
Խսնա—*ծոց, ծուխ, տուն*
Խանջալ—*դաշույն*
Խասյար—*տե՛ս խարար*
Խապուլ—*տե՛ս դապուլ*
Խաս—*ընտիր, լավորակ*
Խարապ—*փչացած, տվեր*
Խարսուլ անել—*փչացնել, ավերել*
Խարճարուլ—*ծախս*
Խարշլուղ—*տե՛ս խարշլուղ*
Խարջ—*ծախս, հարկ*
Խարջլուլ—*ծախսի դրամ*
Խափիլ—*անտեղյակ, անհոգ*
Խբար—*տե՛ս խաբար*
Խբարչութցուն—*տեղեկություն*
Խեր—*բարի, օգուտ*
Խզմիլք—*ծառայություն*
Խնրխաք—*լավություն, բարություն*
Խիզան—*ընտանիք, կին*
Խլչել—*ծախսել*
Խոլլաղ—*տե՛ս ղուլուղ*
Խրխա—*գնում*
Խուղա—*կանացի երկար զգեստ՝ արեվելյան տարազով*
Խօրակ—*կերակուր, ուտելիք*
Խօնթյար—*օսմանյան սուլթանների տիտղոս*
Խօշխալ—*ուրախ*

Կալէֆ—*կոլեգիա*
Կանցալար—*դիվանատուն, գրասենյակ*
Կապիճեք—*առանձնասենյակ, աշխատասենյակ*
Կաւուր—*անհավատ*
Կոմանդանք—*պարեհա*
Կոմար—*տե՛ս կաւուր*
Կումանդօր—*հրամանատար*
Կուճառճար—*մեղավոր, մեյլապարտ*
Կուռնի—*վրացի*
Կրաֆ—*կոմս*

Հազառաճ—*բառացի՝ սոխակ, ընազրում՝ վահանի անուն*
Հոզիր—*ներքև, պաարասա*
Հազր(ել)—*պատրաստ(ել)*
Հալ—*վիճակ, դրություն, ոչնություն*
Հալ ու յօլ—*ուղի, միջոց, հնարք*
Հալա—*տասնավին, դեռ*
Հալալ—*արդար*
Հալբաթ } —*տե՛ս հէլպէթ*
Հալպաթ }
Հախըր նովսարա (=ֆախըր ֆոխարա)—*ընչաքուրկ, ագքաա, տնանկ*
Համալա } —*միշտ*
Համիշա }
Հայվան—*անասուն*
Հաջաթ—*անհրաժեշտ, կարեոր*
Հասեթ—*պահիվ, արժանիք*
Հավէ—*օդ, եղանակ*
Հարաճը—*ավազակ*
Հարայլի—*գուժկան*
Հարամբաթ—*շարժում*
Հափս—*կալանք, բանա*
Հեչ—*բոլորովին*
Հերսաթ (=հեսրաթ)—*կարոտ, աենչ*
Հէլպէթ—*իհարկե, հարկավ, անշուշտ*
Հոմմ } —*վճիռ, հրաման*
Հուքմ }
Հասապ(ել)—*հաշիվ, թիվ, համար(ել), հաշվել*
Հօմմ—*տե՛ս հուքմ*

Ղալա—*բնրդ, ամրոց*
Ղալամ—*բառացի՝ գրիչ, ընագրում՝ մեկ նվագով գրված*
Ղալատ—*սխալ*
Ղալիան—*նարգիլե*
Ղալիլ—*քիչ*
Ղալխան—*վահան*
Ղախշեշմա—*տե՛ս գրխչէզմա աղասի*
Ղանռւմ—*ազգական, բարեկամ*
Ղանվա—*սուրճ*
Ղաճր—*դայրույթ, վրդովմունք, խռովք*
Ղամչի—*մարակ*
Ղամչի ասլ—*մտրակել*
Ղայիլ—*համաձայն*
Ղալղաթ—*բամբասանք*
Ղանջար—*II, 286*
Ղապուզ—*անգորրագիր, սաացական*
Ղապուլ—*ընդունելի*
Ղասաֆաթ—*նեղություն, վիշտ, թախիծ*
Ղասխա—*սուրճանգակ*
Ղաստ—*միաում, դիտավորություն*
Ղասեր } —*սըր քիչ, որոշ քանակությամբ*
Ղասիր }
Ղաիմի—*հնուց ի վեր, մշտական*

Ղաբասի—հակառակ
Ղաբանլուղ—խավար, մութ
Ղաբատու—ափ, ցամաք
Ղարտաչ—եղբայր
Ղարչավ—դիմաց
Ղարշո—ղեմ առ ղեմ
Ղարշո. ղարշու գնալ—դիմադրել
Ղափագ—վանդակ
Ղլրազի—բացի
Ղլուսր—ուժ, զորություն, եռանդ
Ղիմիշ անել—խոհալ, կարեկցել, համարձակվել
Ղոյոյ—տե՛ս ղուլուղ
Ղոյար նասնել—ուժը պահել
Ղոնաղ—հյուր, իջևան՝ երկարության չափ
Ղորբ—ձիշտ, ստույգ
Ղուաթ—տե՛ս ղրւաթ
Ղուլ—ծառա
Ղուլլար աղասի—ղուլամների պես
Ղուլուղ—ծառա, ծառայություն
Ղուլուղչի—ծառայող
Ղումաշ—կերպաս, մեսաքսյա կտոր
Ղումբարա | (=խումփարե)—ռումբ, ական,
Ղումպարա | ականանետ
Ղուրու—չոր
Ղրխչեզմա աղասի—դինվորական պաշտոն
Ղումբար—տե՛ս ղումբարա
Ղօնաղ—տե՛ս ղոնաղ
Ղօշուն—ղորք, արշավող ղորք
Ղօվլ—խոսք
Ղալլ տալ | —խոսք տալ, պայմանավորվել
Ղօվլ դնել |

ձէլալի—խռովարար, ապստամբ
ձէպախանայ, ճկախանէ—զինարան, զինամթերք
ձիմէբ—տե՛ս ջումէբ
ձնար—տե՛ս ջահտան
ձղա—ակնակուռ գլխաղարգ
ձնտռալ—տե՛ս ջնդրալ
ձոր—գործվածք, չկարված կտոր
ձօճար—գոհար

Մաբլալ—գումար, ամրողջ
Մաղաճ—դանք
Մազար (=մանգար)—արձանագրություն, համախոսական ղրություն
Մաբաճ—ապրանք, հաղվագյուտ
Մաթլաբ | —պահանջ, նպատակ
Մարլապ |
Մալ—ունեցվածք, հարստություն, գույք
Մալ մատաթ—նյութական օգնություն
Մալ ումիա—հույս, ապավեն
Մալ ու չար—հարկի տեսակ
Մալաւս—հայտնի, ծանոթ
Մակար—սիրե, լոկ, միայն, դուցե
Մանիա չինել—II, 246
Մանիտանատա—չկան ատամ
Մանճա—պատրվակ, առիթ
Մանրում—ղրկված. անմաս
Մանօր—հունդար
Մայոր. մայնայ—վարչական միավոր՝ գավառ. շրջան
Մանաստիր—վանք
Մանզուր անել—պաշտոնագրկել. հրաժարեցնել
Մանղր—լումա
Մանչուր | —տեսանելի, հայտնի
Մաշուր |
Մասլար | —խորհուրդ
Մասլանար |
Մասկուր—վերահիշյալ, վերոդրեալ
Մասուվ—րերք
Մարդարօլ—սարդաչատ
Մարիֆար—շնորհք, շնորհիվ
Մելիքչատա—իշխանի որդի
Մեյդան—հրապարակ
Մեր—տե՛ս մօր
Մկլ և ումիդ—տե՛ս մտ. ումիդ
Մէլում | —տե՛ս մալում
Մէլում |
Մկնմանաար—հյուրընկալ
Մկնճաչ—նեղություն
Մկլիս—ատյան, ժողովատեղ
Մէրքէպ—ավագության պատիվ, առտիճան
Միսա մճակ—հիմա. ներկայումս
Միսկար—պղնձագործ
Միրաֆասլ—մեյան, քանաք
Մճալ—տե՛ս մայալ
Մճր—տե՛ս մօհր
Մճրած—կնքած, կնիքով հաստատված
Մշուլուլ—նվեր ուրախ լուր հայտնուլին
Մոճր—տե՛ս մօհր
Մույաք—հսկող, ուշադիր, հետևող
Մոճ օվ—ոչ ոք
Մսճրին—հնարավոր
Մոշալա—տե՛ս մուշալա
Մուխթասար—կարևոր
Մուղայր—տե՛ս մողաթ
Մումկա—դմռսած
Մուճար—երախտիք, աղերսանք, խնդրանք
Մուշախաս—որոշյալ, նշանակված
Մուշավարա—խորհուրդ, խորհրդակցություն
Մուշրարի—գնորդ, հաճախորդ

Մուխթափսրան—ապրանքի ասուն
Մուջայա—համախոսական դրություն
Մուսաւատան—սնազրություն, նախնական օրինակ
Մուսալար—հարմար, վայել
Մ'սար—II, 95
Մուվաալ—պատասխանատու
Մրել | —տե՛ս մօՀր(ել)
Մրի |
Մրով—կնիքով
Մհերրար—աևը
Մօնր(ել)—կնիք, կնքել
Մանրին—տե՛ս մոնքին
Մօջալա—տե՛ս մուջալա

Նալրար—աե՛ս հէյպէթ
Նալոլ—նեբկա վիճակ
Նազիր—տես հայիր
Նախա—տե՛ս եախա
Նամիչա—աե՛ս համիշա
Նան—կողմ
Նուղմա—տե՛ս եաղմա
Նուարա—աե՛ս եախա
Նկլմ անել—ի դիտություն հայտնել, իմացնել
Նկսիր—տե՛ս եսիր
Նկս—հետս, հաջսրդ օրը
Նի—որևէ բան

Նարիջա—հեռանք, արկյունք
Նալբամ—փոքր ափսե, պնակ
Նահիր—նախիր
Նաղդ—կանխիկ
Նամայ—նամակ
Նայելաճ—ճարահատված, անճար, ստիպված
Նայոզ—զավառատեր
Նայճարըշ—II, 288
Նայստրանա—արտաքին
Նաչաղ—հիվանդ
Նաչարիճա—անճար, անօգնական, ապամա
Նկզիր—դարձերի վարիչ, ծախսարար
Նիար—դիտավորություն, մտադրություն, նպատակ
Նիզարան | —եղևմիտ. կասկածամիտ, մտահոդ
Նիկարան |
Նրսաֆ անել—կարեկցել, խղճալ
Նիսիա—ապառիկ
Նոմոս—օրենք
Նոմրա— | —?—տար՝ Ն
Նոմրա— |

Շալիր—սուրհանդակ, դործակատար
Շալղուր—կառրի աեսակ
Նաշզատսլ—արքայազն
Շաղավար. շայլաար | —տե՛ս շաֆաղաթ
Նայլավարլամա |
Շարիտ—պարան
Նափաղար—տե՛ս շաֆաղաթ
Շահարլամա—շաքար, շաքարեղեն
Նաֆալար—ուղորտածություն, քաղավորական շնորհ
Շիլա—կարմիր կտավ
Նհար—քաղաք
Նմամ—նավակի տեսակ
Նուշա—ասլակյա աման, ապակի
Շօրա—բորակ

Ոմբր գիայայ ղօլվար—կյանքը երկար կլինի

Չալիշմիշ լինել—չարչարվել, աշխատել
Չախմախ—կայծքար
Չամպար—երիզ
Չանգլզ—ծով?
Չաշուտ—լրտես
Չափար—սուրհանդակ
Չափղուն—ասպատասլություն, կողոպուտ, ավարառություն
Չափմիշ անել—ասպատակել, արշավել
Չափոստ—ձաբմանդ, կեռ, որ մտնելով օդի մեջ կցում է մի իրը մյուսին
Ջիմ—րոլորը, ամբողջը
Ջինի—հաղճապակի
Ջիհոռա—ո՞վ է որ, ինչացու է
Ջուրի—մինչև
Ջուռումիշ լինել—մաշվել, աանջվել
Ջոլ—դաշտ, անջրդի և անմշակ վայր
Ջօլուրմիշ անել—ապրեցնել, կյանքը մի կերպ դասավորել

Պազի—աե՛ս բաղի
Պազրկաս—վաճառասլան
Պարալ—ի չիք, անվավեր, անպետք
Պալճի—տե՛ս բալքի
Պաղի—մնացորդ
Պայար—աե՛ս պօհար
Պանա—տե՛ս բանդ, բանա
Պանտա—տե՛ս բանդա
Պաշխա—գատ, տարբեր, բացի
Պապար—անգամ, նվագ
Պաարլ—անպիտան, փչացած
Պատմիշ—կորած, խորտակված
Պեյլու—հայտնի, տեսանելի

Պէզէրկէն—*տե՛ս պազրկան*
Պիդամաղ—*անարամադիր*
Պշարած—*չվարած, չշմած*
Պոլուշպաշի—*ղորապետ, ղորագլուխ*
Պուզ—*տե՛ս բուս*
Պուպաաար—*պաշտոնի անուն*
Պուրկումէսար—*քաղաքագլուխ*
Պուրուլթու—*հրամանագիր*
Պրվինցէ—*նահանգ*
Պրօշ—*և այլն*
Պօդփրեէֆցի—*հովանավոր(ութիւն)*
Պօեար—*րոյար՝ աղնվական*
Պօլկ—*դունդ՝ ղորական միավորում*
Պօլկովնիկ—*դնդապետ*
Պօչկա—*սակառ*

Ջարաան—*տե՛ս ջահտան*
Ջալդ—*շուտ, շտապ, արագ*
Ջանա—*ջանք, ճիդ*
Ջանաան—*այդ պատճառով*
Ջամբաք, Ջամճաք—*տե՛ս ջումխաք*
Ջամն—*դումարը, րոլորը*
Ջայճաք—*տե՛ս ջհաք*
Ջան—*հոգի՝ քանակի իմաստով*
Ջավր, Ջափա, Ջաֆա—*նեզուիյուն*
Ջիլիր—*ձիավարժուիյուն*
Ջինս—*ապրանք*
Ջիպ—*ամբողջ*
Ջնաք—*պատճառ*
Ջմլի—*ամբողջը, րոլորը*
Ջնդրալ—*գեներալ*
Ջոր—*աօ՛ս ճոթ*
Ջորիլէն—*կտորեղեն*
Ջոդար, Ջալալ—*աե՛ս ջուլապ*
Ջուճուղ—*հրյա*
Ջուղապ—*պատասխան*
Ջումիար—*համայնք, հասարակուիյուն, րազմուիյուն*
Ջսպոսն—*գեսպան*

Ռախդ—*ասպազեն՝ ձիու զարդ*
Ռահ—*ճանապարհ, ուզի*
Ռահմ աճել—*ցավել, կարեկցել*
Ռաղամ—*աե՛ս բոազամ*
Ռոզար—*տե՛ս բռուսխաք*

Սաբաբ—*տե՛ս սէպէպ*
Սաբր(ել)—*համբերանք, համբերել*
Սաղայ—*պարզ*
Սալամար—*անվնաս, ողջ և առողջ, անփորձ*
Սալր—*սիաւն*
Սախաա—*խախուտ, վնասված*
Սաճաք հարաղ—*զինված մարդ*
Սաճաք—*ժամ*
Սաճապ—*տեր, պարոն*
Սաղ—*ամբողջը, րոլորը, ողջ և առողջ, ստույգ*
Սաղ սալամար, Սաղ սալիմ—*ողջ և առողջ*
Սաղանայ—*նեզուիյուն*
Սալլամութիւն—*ողջուիյուն, առողջուիյուն*
Սամր—*կողմ*
Սայալու—*հովանավորող*
Սայետ—*ծանծաղ*
Սայի—*ստվեր, սուրհանդակ*
Սաո—*հաշիվ, թիվ*
Սաճաղ—*մուրհակ*
Սաճառուղ—*սնդուկ*
Սասլր—*տե՛ս սարր*
Սավադ—*պաաճեն*
Սատաղ լրճել—*մատաղ լինել*
Սարաճճամ—*բառացի՝ ավարտ, բնագրում՝ հղանարք*
Սարասկար—*ղորապետ, ղորավար, ղորագլուխ, գլխավոր հրամանատար*
Սարգարդաճ—*թափառական*
Սարդար—*հրամանատար*
Սարեճ—*շտապ, կտրուկ*
Սարթ—*պինդ, խիստ*
Սարու—*դեղին, շեկ*
Սաֆար—*արշավ, պատերազմ, անդաս*
Սեֆրեթար—*քարտուղար*
Սէզիլ—*տե՛ս սէֆիլ*
Սէտաո—*կայսր*
Սէլ—*հեզեղ*
Սկենբօն—*սենատի անդամ, սենատական*
Սէնք—*կողմ?*
Սէնալպ—*պատճառ*
Սէֆիլ—*խեղճ, ողորմելի*
Սրպոս (=սուրբայ)—*երինչների (երեք տարեկան հորթերի) և երկու տարեկան դառնսրի հոտը, որոնք առաջին անդամ պետք է ծնեն*
Սրֆթար—*տե՛ս սեքրեթար*
Սիաճի, սիալի աճել—*ցուցակ(ագրել), գրի առնել, ճշգրտել*
Սիասաթ—*պատիժ*
Սինիօս—*սենյոր*
Սիրաթ—*պատկեր, նկարագիր*
Սյալար—*նեզուիյուն*

Սիաս—*տե՛ս սահապ*
Սղնախ—*ամրացված տեղ*
Սնօտ—*սահման*
Սույամ—*բռնություն*
Սուն—*տե՛ս սունկ*
Տունի—*մահմեդականության մի թևը*
Տունկ (լինել)—*բռնազրավում հարբունիս, ավերվել, բանվել*
Տուտպաշի—*ոստիկանապետ*
Տուրար—*դեմք, երես, պատեհն*
Տո—*գաղտնիր*
Տոխտա—*նրբանցք, փողոց*
Տոլդազար (ութիուն)—*վաճառական(ություն, ասնտրական*
Տպարիշ անել—*տպատվիրել, ապսպրել*

վադա—*ժամկետ, պայմանաժամ*
վազիր—*նախարարապետ*
վալայի(ություն)—*ծանոթ(ություն)*
վալսի—*աստված վկա*
վալի—*նահանգապետ*
վալիար—*նահանգ*
վախտ | վաղր — *ժամանակ*
վատա—*տե՛ս սադա*
վարայ—*թերթ, թուղթ*
վարիլ—*լիազոր, փոխանորդ, գործակալ*
վէզիր ազամի—*մեծ վեզիր*
վէրիլ—*տե՛ս վաքիլ*
վէլիհ—*մեծ*
վիլիաթ—*տե՛ս վալիաթ*
վյույհանի—*քաղվածք, գրվածք*
վռազ—*շտապ, արագ, հապճեպ*

Տալման—*թարգմանիչ, թարգման*
Տախիլ—*սուտք, ներս, տեղ հասած*
Տայադա—*տե՛ս գաղղաղա*
Տաղլմիշ լինել—*ցրվել*
Տասաա—*սրի, գաշույնի, դանակի կոթ, բռնակ*
Տալի պալասա—*դատական հայց*
Տափա—*տե՛ս ոսֆա*
Տաւէֆար—*վիճող, կռվող*
Տաւի—*տե՛ս դավի*
Տէսդա—*կապոց, փունջ, խումբ*
Տիաճ—*տե՛ս դիան*
Տիլման—*տե՛ս տալմաճ*
Տիւանդեկ—*դատավոր*
Տուշխի—*դամասկոսր*
Տնօսւթիւն—*տե՛ս գնչութիւն*
Տուչման—*տե՛ս դուշման*
Տուխս—*գուքս*

Տվրսի—*արքունական, պալատական*
Տրամաբ—*պայմանագիր, գաշնագիր*
Տօնլդ—*բառացի՝ հագուստի սրամ. ռոճիկ*
Տօնլդ (=դռսյուկ)—*ապրբերություն*

Ուզբաշի | Ուզպաշի — *հարյուրապետ, զինվորական աստիճան*
Ուլախ—*դրաստ, բեռնատար կենդանի*
Ուղուր—*բախտ*
Ումբր—*կյանք*
Ումիդ | Ումուտ — *հույս, ակնկալություն*
Ուպր—*տե՛ս ումրր*
Ուսաա—*վարպետ*
Ուֆազ—*հրամանագիր, հրաման*

Փաբուս—*համրույր ոտից, երկրպագություն*
Փարշաճ—*արքա, թագավոր*
Փայ—*բաժին, սաս*
Փայեակ—*սուրհանդակ*
Փասուչ (=փասուզ?)—*այրված?*
Փարա—*դրաս, մաս, կտոր*
Փարաղաբ | Փարղաբ — *ազատ, թափուր, հանգիստ*
Փարսաճ—*II, 114*
Փեշակ—*արհեստ, զբաղմունք*
Փեշկազ—*ընդառաջ*
Փէշքաչ—*ընծա, նվեր*
Փիրսուզ—*անտեր, սկ տոհմիկ*
Փիր—*միտք, մտածում, կարծիք, խորհուրդ*
Փուքփարազ—*կոապաշտ*
Փրեր—*հոգևոր եղբայր*
Փրքճա—*մրրիկ, փոթորիկ*
Փր—*տե՛ս փիքր*
Փօսօլցի | Փօսօսի — փրմազ—*արաաքին գործերի մինիստրություն*
Փօտիաչի—*I, 364*

Քաղխուդա—*տե՛ս քէտխուդէ*
Քազակ—*կազակ*
Քաթխոդէ—*տե՛ս քէտխուդէ*
Քալսմա—*խոսք*
Քաղիք—*թուղթ*
Քսւմար—*գոտի*
Քամճեայ | Քամիճայ — *նվաստ, խոնարհ*
Քաճեայ—*ավագ, գյուղապետ*
Քասի—*անձնավորություն, ոք*
Քաֆիր բօրչի (=ւաֆքլ բօրչի?)—*խնամակալական պարտականություն, անհավատի պարտք?*

Քէ սո էսկաս—այս պատճառին
Քէսկուճ—խիստ, ուժգին, հատու, սաստիկ
Քէվխա—գյուղապետ
Քէխուդէ—տանուտեր, գյուղապետ
Քխսիճ—ոմն
Քնաս | —էշ
Քնհաս |
Քշկուր—դժվար բացվող հանգույց, կապ
Քսակ—գրամապանակ, առպրակ, պարկ
Քսուր—սնացորդ
Քոլ—վայրի մացառ, թուփ, անտառ
Քոլթաճ—կարճ, փոքր
Քոլ
Քոլի | —բոլորը, ամբողջը, ընդհանուրը
Քոլու |
Քուլօլան |
Քուչա—փողոց
Քրեճ—վարձ
Քօճ—բնակավայր
Քօմակ—օգնություն, ձեռնտվություն

Օճղէս | —հատուցել, վրեժ առնել
Օճտէճ |

Օղուր—տե՛ս ուղուր
Օղուլուշաղ | —նիհար, եռեխա, բնտասրշ
Օղլուշաղ |
Օճաղ—տուն, տուն, ցեղ
Ըպր—ալագ
Օս—I, 233
Օվլամիշ անել—բառացի՝ որսալ, բնագրում՝ շահել, շոյել
Օվճալ—տե՛ս աւշալ
Օաա—սենյակ
Օրլալուխ—մեջտեղ, միջոցում

Ֆամլ | —բնտանիք, տոհմ
Ֆամիլ |
Ֆայտա—օգուտ
Ֆարսզի—դրցուք
Ֆարաղայլ—տե՛ս փարաղաֆ
Ֆի—յուրաքանչյուրը, ամեն մեկը
Ֆիֆ | —տե՛ս փիքր
Ֆիֆր |
Ֆոնսի—եվրոպական, ֆրանսիական
Ֆրլ—աբատ
Ֆրսաթ—առիթ, պատեհություն
Ֆֆր—տե՛ս փիքր